

รายงานสหกิจศึกษา

เรื่อง การเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า (Surveillance of rabies)

โดย

นางสาว นิภาพร คำแก้ว 6340205107

ภาคการศึกษาที่ 2/2566

ปฏิบัติงาน ณ กรมปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 424442 สหกิจศึกษา

สาขาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
ณ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา

โดย

นางสาว นิภาพร คำแก้ว 6340205107

ปฏิบัติงาน

ณ กรมปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา

6 ถนน วัชรเสถียร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

ชื่อเรื่อง	การเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า
ชื่อผู้ทำวิจัย	นางสาวนิภาพร คำแก้ว
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์รัชนิกร มูลปา
พนักงานที่ปรึกษา	นางสาวฐานิสรา ประทุมสุวรรณ

บทคัดย่อ

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมาเป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคโดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา แบ่งการทำงานออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มพัฒนาสุขภาพ กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการพัฒนาปศุสัตว์และพัฒนาทั่วไปและฝ่ายบริหารทั่วไป

ซึ่งข้าพเจ้าได้จัดทำโครงการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) ในจังหวัดนครราชสีมา โดยการอธิบายความเป็นมาของโรคและการป้องกันรับมือ ซึ่งได้ศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่ในจริง จากการฝึก ปฏิบัติงาน ทำให้ได้พบว่ากลุ่มของของผู้เลี้ยงสุนัข-แมว จำนวนหนึ่งยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า จึงได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ในพื้นที่ และทำแบบสอบถามประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เพื่อนำไปให้ชาวบ้านทำการประเมิน เพื่อนำผลประเมินมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นข้อสรุปของผลการศึกษาเพื่อนำไปปรับวิธีการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของโรคและวิธีป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแก่กลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขและแมว

คำสำคัญ : โรคพิษสุนัขบ้า เรบีส์ไวรัส วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า อิมมูโนโกลบูลิน ความรู้

Title Rabies Surveillance

Researcher Miss Nipaporn Khamkaew

Degree Bachelor of Science in Agriculture

Advisor Ratchaneekorn Munpa

Advisory Thanisa Prathumsuwan

Abstract

The Nakhon Ratchasima Provincial Livestock Office is a regional agency under the Nakhon Ratchasima Provincial Livestock Office. Dividing work into 5 work groups: Health Development Group Livestock Product Quality Development Group Livestock Promotion and Development Group, Livestock Development Strategy and Information Group and General Development and General Administration Department

I have created a project to monitor rabies (Rabies) in Nakhon Ratchasima Province. By explaining the history of the disease and how to prevent it. Which was studied by collecting data from actually visiting the area from training and working, it was found that the group of dog and cat owners A number of people still don't know much about rabies. Therefore, we studied and analyzed data in the area and completed a questionnaire to assess knowledge and understanding about rabies. to bring to the villagers for evaluation In order to average the evaluation results to form a conclusion of the study results. To adjust methods for preventing rabies and provide knowledge about the dangers of the disease and ways to prevent rabies to dog and cat owners.

Keywords : Rabies,Rabies viru, Rabies vaccine, Immunoglobulin,knowledge

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.3 กรอบแนวคิดและขอบเขตของการศึกษา	2
1.4 เป้าหมาย	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	2 - 3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
2.2 สาเหตุการแพร่ระบาดและติดต่อของโรคพิษสุนัขบ้า	4
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	5 - 7
บทที่ 4 สรุปผลการศึกษา	8
เอกสารอ้างอิง	9

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	5- 6
ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) เป็นโรคระบาดจากสัตว์สู่คนที่มีความรุนแรงเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อใดก็ตามที่คนได้รับเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าจะมีโอกาสเสียชีวิตสูง โรคนี้แพร่ระบาดได้จากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด ผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้าล้วนได้รับเชื้อมาจากสุนัข องค์การอนามัยโลกและองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ จึงได้ร่วมกันกำหนดกรอบการทำงานเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทั่วโลกภายใต้พันธกิจ “Working Together to make Rabies History” ที่มุ่งดำเนินการให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากทุกประเทศทั่วโลกภายในปี ค.ศ. 2020 ซึ่งประเทศไทยได้มีการจัดทำนโยบายการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้สอดคล้องกับเป้าหมายโลก โดยกรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย (กลุ่มโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2556)

ผลกระทบของการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้ามีความรุนแรงเป็นอย่างมาก โดยเมื่อผู้ป่วยสัมผัสน้ำลาย ของสุนัขที่มีเชื้อไวรัสจะมีการฟักตัวของเชื้อไวรัสประมาณ 20-90 วัน เมื่อผู้ป่วยที่สัมผัสเชื้อไวรัสมีอาการแสดง ของ Dumb หรือ Paralytic Rabies (อาการแบบอัมพาต) ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นผู้ป่วย ที่สัมผัสน้ำลายของสุนัขที่มีเชื้อไวรัสจำเป็นต้องได้รับวัคซีนเพื่อป้องกันการเกิดอาการ โดยจำเป็นต้องได้รับ วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies Vaccine) หรือในบางรายอาจจำเป็นต้องได้รับ อิมมูโนโกลบูลิน (RIG) นอกจากนี้ ยังอาจพิจารณาให้วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก (dt) และยาปฏิชีวนะเพิ่มเติม ซึ่งทำให้รัฐบาลเสีย ค่าใช้จ่ายในการจ่ายวัคซีนสำหรับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นอย่างมาก อีกทั้งผู้ป่วยต้องเสียเวลาในการเข้า รับบริการฉีดวัคซีนบ่อยครั้ง สูญเสียรายได้จากการขาดงานและการมารับบริการอย่างต่อเนื่อง (สำนักโรคติดต่อ ทั่วไป กระทรวงสาธารณสุข, 2561)

ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลป้องกันตนเองเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในเรื่องระยะฟักตัวของเชื้อไวรัส รวมถึงวิธีการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพิษ สุนัขบ้าและการได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ความตระหนักหรือความใส่ใจใน การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ายังถือเป็นปัจจัยที่มีผลเป็นอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อ ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเพิ่มมากขึ้นจะสามารถทำให้การป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่สามารถลดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ หากเพิ่มความ ตระหนักในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่นั้นๆ ยิ่งจะช่วยเพิ่มการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า
2. เพื่อให้กลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขและแมวเข้าใจถึงอันตรายของโรคพิษสุนัขบ้า
3. เพื่อส่งเสริมแนวทางการป้องกันเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าและแนะนำวิธีการในการรับมือว่าเกิดการระบาดของโรค

1.3 กรอบแนวคิดและขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเน้นที่การป้องกันและควบคุมให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจอาการของโรคโดยใช้ข้อมูลจากอาสาสมัครในจังหวัดนครราชสีมาที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเพื่อสร้างและพัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์ด้านโรคพิษสุนัขบ้าของกรมปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมาทำให้เกิดการตระหนักในการป้องกันและควบคุมโรคระบาดของโรคได้มากขึ้นเพื่อลดการสูญเสียของกลุ่มผู้เลี้ยงและผลกระทบในการสูญเสียชีวิตไปถึงรัฐบาลต้องเสียงบประมาณของรัฐเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาแก่ผู้ที่ได้รับเชื้อ

1.4 เป้าหมาย

กลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขและแมวในจังหวัดนครราชสีมา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจอาการของโรค โดยให้ข้อมูลกลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขและแมวในพื้นที่ จ.นครราชสีมา
2. ทำให้เกิดการตระหนักในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคได้มากขึ้น
3. เพื่อลดการสูญเสียของกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ และผลกระทบในการสูญเสียชีวิตรวมทั้งไปถึงรัฐบาลต้องเสียงบประมาณของรัฐเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาแก่ผู้ที่ได้รับเชื้อ

1.6 คำนิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) หรือที่ชาวบ้านทั่วๆ ไปนิยมเรียกว่า เรียก "โรคกลัวน้ำ" (Hydrophobia) ส่วนในภาษาอีสานเรียก "โรคหมาว้อ" นั้น เป็นโรคติดเชื้อของระบบประสาทส่วนกลางที่มีอันตรายร้ายแรงถึงชีวิต พบเกิดในสัตว์ เลือดอุ่นทุกชนิด ทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าและยังติดต่อมาสู่มนุษย์ พาหะนำโรคที่สำคัญที่สุดสู่มนุษย์ และสัตว์อื่นๆ คือ สุนัข รองลงมาคือแมว พาหะนำเชื้อที่สำคัญในบ้านเราคือ สุนัขและแมว ส่วนในต่างประเทศมักเกิดจากสัตว์ป่ากินเนื้อต่างๆ เช่น สุนัขจิ้งจอก สุนัขป่า Jaguar, Raccon,

Skunk เป็นต้น และสำหรับในแถบประเทศละตินอเมริกานั้น ยังพบพาหะที่สำคัญคือ ค้างคาวดูดเลือด (Vampire bat)

2. เรบีสไวรัส (Rabies virus) ซึ่งเป็น อาร์ เอน เอ ไวรัส (RNA virus) อยู่ในจีนัส Lyssavirus แฟมิลี Rhabdoviridae การติดเชื้อที่สำคัญที่สุดคือการถูกสัตว์เป็นบ้ำกัด เชื้อพิษสุนัขบ้าที่อยู่ในน้ำลายจะเข้าสู่บาดแผลและผ่านเข้าสู่เส้นประสาทส่วนปลาย ไชสันหลัง และเข้าสู่สมองมีการแบ่งตัวในสมองและปล่อยเชื้อไวรัสไปตามแขนงประสาทที่ไปเลี้ยงอวัยวะต่างๆ ทั่วร่างกาย รวมทั้งต่อมน้ำลาย เชื้อไวรัสโรค พิษสุนัขบ้าสามารถเพิ่มจำนวนในเซลล์ของต่อมน้ำลาย ซึ่งจะเป็นช่วงที่สัตว์แสดงอาการป่วยออกมาให้เห็น นอกจากนี้เชื้ออาจติดต่อจากการกินได้ถ้ามีบาดแผลภายในช่องปากและหลอดอาหาร ซึ่งจะพบกรณีสัตว์กินเนื้อตัวป่วย หรือที่ตายใหม่ๆ เข้าไป

3. วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies vaccine) คือ การนำเชื้อไวรัสชนิดเชื้อตายมาฉีดให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสเรบีส หรือเชื้อพิษสุนัขบ้านั้นเอง โดยเชื้อตายจะไม่ทำให้เกิดโรคพิษสุนัขบ้าจริงๆ แต่อาจมีผลข้างเคียงบ้างในบางกรณี สามารถฉีดได้ทั้งก่อนโดนกัดและหลังโดนกัด แต่กรณีหลังต้องมาฉีดให้ไวที่สุดเพื่อป้องกันไวรัสเข้าสู่ระบบประสาท

4. อิมมูโนโกลบูลิน (Immunoglobulin) การฉีดอิมมูโนโกลบูลินเป็นการให้ภูมิคุ้มกันแก่ร่างกายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคพิษสุนัขบ้าหลังโดนสัตว์กัด โดยอิมมูโนโกลบูลินสามารถทำลายเชื้อไวรัสบริเวณแผลได้ภายในไม่กี่ชั่วโมงหลังฉีด หากแพทย์พิจารณาฉีดอิมมูโนโกลบูลินร่วมกับการให้วัคซีน จำเป็นต้องฉีดอิมมูโนโกลบูลินโดยเร็วที่สุดและฉีดเพียงครั้งเดียว โดยฉีดบริเวณในและรอบบาดแผล ขนาดที่ให้ปรับตามน้ำหนักตัวของผู้ป่วย

อิมมูโนโกลบูลินที่ใช้ในปัจจุบันมี 2 ชนิด แตกต่างกัน คือ

1. อิมมูโนโกลบูลินที่ผลิตจากซีรัมของมนุษย์ (Human rabies immunoglobulin: HRIG)
2. อิมมูโนโกลบูลินที่ผลิตจากซีรัมของม้า (Equine rabies immunoglobulin: ERIG) ก่อนการพิจารณาให้อิมมูโนโกลบูลินชนิดนี้ ต้องทดสอบการแพ้ทางผิวหนังก่อนทุกครั้ง เนื่องจากอาจมีผื่นคันหรือลมพิษขึ้นตามตัว ซึ่งเป็นอาการข้างเคียงที่พบได้บ่อย

5. ความรู้ (knowledge) เป็นความคุ้นเคย ความตระหนักหรือความเข้าใจในเกี่ยวกับบุคคลหรือสิ่งอื่น เช่น ข้อเท็จจริง (ความรู้ประพจน์) ทักษะ (ความรู้กระบวนการ) หรือวัตถุ (ความรู้โดยประจักษ์) วิธีหาความรู้มีหลายวิธีและมีแหล่งที่มาต่าง ๆ เช่น ประสบการณ์ การศึกษา เหตุผล ความทรงจำ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ การสำรวจและการฝึกฝน เป็นต้น การศึกษาความรู้ในทางปรัชญา เรียกว่าญาณวิทยา

บทที่ 2

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

โรคพิษสุนัขบ้าหรือที่ชาวบ้านทั่วไปรู้จักกันว่าโรคกลัวน้ำเกิดจากเชื้อไวรัสชื่อ เรบีสไวรัส (Rabies Virus) อนุภาคไวรัสแต่ละตัว (virions) ของ rhabdoviruses ประกอบด้วย RNA โปรีตีนคาร์โบไฮเดรตและไขมัน พวกมันมี bacilliform ที่ซับซ้อนหรือรูปกระสุน โรคนี้เกิดกับสัตว์เลือดอุ่น โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เช่น แมว ชะนี ลิง กระรอก กระแต หู ค้างคาว แม้แต่สัตว์เศรษฐกิจอย่าง วัว ควาย ม้า สุกร พบในตัวที่มี ประวัติเคยถูกสุนัขบ้ากัดมาก่อน ระยะเวลาตั้งแต่เชื้อเข้าร่างกายจนกระทั่งเกิดอาการบางรายอาจนานเกิน 1 ปี บางรายอาจเร็วเพียง 4 วัน แต่โดยเฉลี่ย 3 สัปดาห์ถึง 4 เดือน อาการในสุนัขแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มอาการ คือแบบดุร้ายและแบบซึม เมื่อเข้าสู่ร่างกายคนหรือสัตว์แล้วจะเข้าเส้นประสาทเข้าสู่สมองที่สำคัญ เมื่อเกิดอาการขึ้นแล้ว ไม่สามารถรักษาให้หายได้ ต้องเสียชีวิตทุกราย แต่โรคนี้ป้องกันได้และสามารถทำให้หมดไปจากคนและสัตว์เลี้ยง ในปีพ.ศ. 2549 (ค.ศ.2006) กลุ่มสหวิชาชีพทั่วโรคได้ร่วมกันก่อตั้งองค์การเพื่อการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า (Global Alliance for Rabies Control) ซึ่งต่อมาได้มีการกำหนดให้มีวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลกขึ้นในเดือน กันยายน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวต่อการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงสุนัขและ ป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า (สำนักติดต่อทั่วไป กระทรวงสาธารณสุข , 2561)

สาเหตุการแพร่ระบาดและติดต่อของโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies)

โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์สู่คน แต่สาเหตุที่ทำให้เกิดการติดโรคเกิดจากการถูกสุนัขกัด ข่วน หรือสัมผัสสารคัดหลั่งจากสัตว์ที่มีเชื้อ สามารถทำให้ติดเชื้อโรคได้ ไม่สามารถทำให้หายได้ จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุม โดยการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าแก่สัตว์ การทำหมันเพื่อ ควบคุมจำนวนประชากร หรือเมื่อถูกสุนัข-แมวกัด ต้องล้างแผลด้วยสบู่และใส่ยาเบตาดีทันทันที เพื่อเป็นแนวทาง ในการป้องกันในช่วงที่มีสถานการณ์ระบาดเกิดขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

วิธีดำเนินงาน

1. ออกแบบประเมินความรู้อุณหภูมิความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า
2. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมอบรมโรคพิษสุนัขบ้า อำเภอละ 20 คน จำนวน 5 อำเภอทั้งหมด 422 คน โดยคิดเป็นร้อยละ
3. สรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและสนับสนุนทางด้านโรคพิษสุนัขบ้าต่อไป

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n = 422)

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	67	15.88
	หญิง	33	7.82
อายุ (ปี)	20 - 30	12	2.84
	31 - 40	30	7.11
	41 - 50	22	5.21
	51 - 60	20	4.74
	61 - 70	16	3.79
ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษา	20	4.74
	มัธยมศึกษา / ปวช	36	8.53
	อนุปริญญา / ปวส	20	4.74
	ปริญญาตรี	24	5.69
	สูงกว่าปริญญาตรี		
อาชีพ			
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	10	2.37
	เกษตรกร	25	5.92
	ข้าราชการ/พนักงาน/ รัฐวิสาหกิจ	35	8.29
	รับจ้าง	15	3.55
	ธุรกิจ / ค้าขาย	15	3.55
	นักเรียน / นักศึกษา	0	0

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n = 422)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสัตว์เลี้ยง (สุนัขและแมว)		
1 - 3 ตัว	55	13.03
มากกว่า 3 ตัว	25	5.92
ไม่ได้เลี้ยง	20	4.74
การได้รับข้อมูลข่าวสาร / ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า		
ไม่เคยได้รับ	10	2.37
คนในครอบครัว	10	2.37
กำนันผู้ใหญ่บ้าน	5	1.18
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	12	2.84
หอกระจายข่าว	5	1.18
ผ่านสื่อออนไลน์	26	6.16
อสม.ของหมู่บ้าน	16	3.79
เจ้าหน้าที่ เทศบาล/ อบต	1	0.24
วิทยุ / โทรทัศน์	6	1.42

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า (n= 422)

ข้อที่	ความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก		ตอบผิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	โรคพิษสุนัขบ้าพบได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด	85	20.14	15	3.55
2	ปัจจุบันคนหรือสัตว์ที่ป่วยและแสดงอาการของโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว ไม่สามารถรักษาหายได้	90	21.33	10	2.37
3	การติดเชื้อพิษสุนัขบ้าเกิดจากการกัด ข่วน เลีย จากสัตว์ที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้า	96	22.75	4	0.95
4	อาการของสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะดุร้ายก้าวร้าวและเซื่องซึม	92	21.80	8	1.90
5	สัตว์อายุน้อยไม่สามารถเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้	88	20.85	12	2.84
6	สุนัขมีเจ้าของมักไม่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า	94	22.27	6	1.42
7	โรคพิษสุนัขบ้าสามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีน	90	21.33	10	2.37
8	หากสุนัขไม่มีเจ้าของกัดข่วนแล้วไม่ไปพบแพทย์ จะมีโอกาสติดเชื้อพิษสุนัขบ้าได้	85	20.14	15	3.55
9	หากถูกสุนัขข่วนเป็นแผลเล็กน้อย ให้ล้างแผลใส่ยา ไม่ต้องไปพบแพทย์	90	21.33	10	2.37
10	หากถูกสุนัขจรกัด ค่อยไปพบแพทย์เมื่อมีเวลาว่างหรือมีเงินเพียงพอกับค่ารักษา	86	20.38	14	3.32

จากกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า คือโรคพิษสุนัขบ้าพบได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด ตอบถูกร้อยละ 20.14 ปัจจุบันคนหรือสัตว์ที่ป่วยและแสดงอาการของโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว ไม่สามารถรักษาหายได้ ตอบถูกร้อยละ 21.33 การติดเชื้อพิษสุนัขบ้าเกิดจากการกัด ข่วน เลีย จากสัตว์ที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้า ตอบถูกร้อยละ 22.75 อาการของสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะดุร้ายก้าวร้าวและเซื่องซึม ตอบถูกร้อยละ 21.80 สัตว์อายุน้อยไม่สามารถเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ ตอบถูกร้อยละ 20.85 สุนัขมีเจ้าของมักไม่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า ตอบถูกร้อยละ 22.27 โรคพิษสุนัขบ้าสามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีน ตอบถูกร้อยละ 21.33 หากสุนัขไม่มีเจ้าของกัดข่วนแล้วไม่ไปพบแพทย์ จะมีโอกาสติดเชื้อพิษสุนัขบ้าได้ ตอบถูกร้อยละ 20.14 หากถูกสุนัขข่วนเป็นแผลเล็กน้อย ให้ล้างแผลใส่ยา ไม่ต้องไปพบแพทย์ ตอบถูกร้อยละ 21.33 หากถูกสุนัขจรกัด ค่อยไปพบแพทย์เมื่อมีเวลาว่างหรือมีเงินเพียงพอกับค่ารักษา ตอบถูกร้อยละ 20.38 (ตารางที่ 2)

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษา

ผลสรุปที่ได้จากการศึกษา

จากกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมโรคพิษสุนัขบ้าจาก 5 อำเภอ จำนวน 422 คน สุ่มแบบสอบถามอำเภอละ 20 คน โดยมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องมากที่สุดคือการติดเชื่อพิษสุนัขบ้าเกิดจากการกัด ช่วน เลีย จากสัตว์ที่มีเชื่อพิษสุนัขบ้า ตอบถูกร้อยละ 22.75 และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องน้อยที่สุดคือ หากสุนัขไม่มีเจ้าของ กัดช่วนแล้วไม่ไปพบแพทย์จะมีโอกาสติดเชื่อพิษสุนัขบ้าได้ ตอบผิดร้อยละ 3.55 โรคพิษสุนัขบ้าพบได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด ตอบผิดร้อยละ 3.55

ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตามการกระจายข่าวสารหรือยกระดับความรู้ความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดช่องโหว่ของโอกาสที่จะเกิดโรคและแพร่ระบาดต่อไป สนับสนุนให้มีการออกพื้นที่ในการให้ความรู้มากขึ้น เพื่อให้การตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากโรคพิษสุนัขบ้าที่ทำมาในภายหลัง

อ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข (มปป.) กรมควบคุมโรคติดต่อ โรคพิษสุนัขบ้าและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (กรุงเทพฯ)
(สืบค้น 18 เมษายน 2567)

กรมปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวนิภาพร คำแก้ว
หลักสูตร	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วทบ.)
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์
วันเดือนปีเกิด	วันพุธ ที่4 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2540
ประวัติศึกษา	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทรายทองวิทยา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนทรายทองวิทยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่721/8 หมู่บ้านสุวิพรโฮมแลนด์ หมู่2 ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30000
เบอร์โทรศัพท์	093-6369437